

GIÁO DỤC Ý THỨC TỔ CHỨC KỶ LUẬT CHO SINH VIÊN THÔNG QUA MÔN HỌC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRONG BỐI CẢNH HIỆN NAY

Trần Bắc Bộ¹

TÓM TẮT: Giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên có vai trò quan trọng trong đào tạo nguồn nhân lực cho kỷ nguyên mới của đất nước. Thông qua môn học giáo dục quốc phòng và an ninh trong các cơ sở giáo dục đại học hiện nay để giáo dục, rèn luyện sinh viên, xây dựng ý thức tổ chức kỷ luật cho người học là vấn đề cấp thiết hiện nay. Để giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên thông qua môn học giáo dục quốc phòng và an ninh cần thực hiện đồng bộ các biện pháp như: Phát huy vai trò của các cơ sở giáo dục đại học và trách nhiệm của đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên trong giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên; thông qua thực hiện chế độ ngày, tuần và thực hiện chế độ nề nếp chính quy, trật tự nội vụ vệ sinh trong đơn vị, thông qua các hoạt động ngoại khóa để giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên; phát huy môi trường tập thể, tăng cường đảm bảo cơ sở vật chất để giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên. Qua đó, góp phần đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng được yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong giai đoạn mới.

Từ khoá: *Ý thức tổ chức kỷ luật, giáo dục quốc phòng và an ninh, sinh viên, bối cảnh hiện nay*

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh vươn mình của dân tộc Việt Nam, việc xây dựng nguồn nhân lực có chất lượng cao đáp ứng được yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, đòi hỏi công tác giáo dục đào tạo nói chung và giáo dục đại học nói riêng cần phải thực hiện thành công mục tiêu, đó là: Đào tạo nhân lực, nâng cao dân trí, bồi dưỡng nhân tài; nghiên cứu khoa học, công nghệ tạo ra tri thức, sản phẩm mới, phục vụ yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh và hội nhập quốc tế; đào tạo người học có phẩm chất chính trị, đạo đức; có kiến thức, kỹ năng thực hành nghề nghiệp, năng lực nghiên cứu và phát triển ứng dụng khoa học và công nghệ tương xứng với trình độ đào tạo; có sức khỏe; có khả năng sáng tạo và trách nhiệm nghề nghiệp, thích nghi với môi trường làm việc; có ý thức phục vụ nhân dân. Vì vậy, trong bối cảnh hiện nay, giáo dục đại học phải hướng tới tăng cường giáo dục toàn diện cho người học, đó là đào tạo nguồn nhân lực không chỉ chú trọng vào kiến thức chuyên môn mà còn phải quan tâm đến việc hình thành nhân cách, đạo đức nghề nghiệp và tinh thần trách nhiệm đối với cộng đồng.

Trong giáo dục toàn diện, cần phải coi trọng giáo dục ý thức trách nhiệm với cộng đồng xã hội, giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật, giáo dục kỹ năng sống cho sinh viên giúp họ phát triển toàn diện năng lực, phẩm chất, tình cảm, niềm tin, tính tự giác chấp hành kỷ luật

¹ *Thượng tá, GVC, ThS, Khoa GDQP, Trường Đại học Mỏ - Địa chất; Email: tranbacbo@hmg.edu.vn*

theo yêu cầu. Ý thức tổ chức kỷ luật của sinh viên được thể hiện thông qua việc tự giác chấp hành các quy định của nhà trường, địa phương, môn học; chấp hành chế độ nề nếp trong học tập, sinh hoạt; tích cực tham gia có trách nhiệm với mọi hoạt động được phân công, đảm nhiệm; luôn gương mẫu tiên phong với các nhiệm vụ của lớp, trường....

Trong bối cảnh hiện nay, việc giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên thông qua môn học giáo dục quốc phòng và an ninh có ý nghĩa rất quan trọng và giữ vai trò thiết thực để giáo dục toàn diện cho người học. Bởi vì, để đủ điều kiện và thực hiện dạy học môn học giáo dục quốc phòng và an ninh trong các cơ sở giáo dục đại học hiện nay, đòi hỏi các cơ sở giáo dục phải tổ chức cho sinh viên ăn, ở, học tập tập trung để vừa giáo dục, vừa rèn luyện người học theo nếp sống quân sự, môi trường quân đội, trong đó coi trọng giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật, kỹ năng sống cho sinh viên. Theo đó, giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên thông qua môn học giáo dục quốc phòng và an ninh trong bối cảnh hiện nay là xây dựng, rèn luyện tính tổ chức, tính kỷ luật, tác phong khoa học ngay khi đang học tập trong nhà trường và sau này trở thành người công dân có đủ phẩm chất và năng lực sẵn sàng tham gia thực hiện nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.

Tuy nhiên, giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên thông qua môn học giáo dục quốc phòng và an ninh trong bối cảnh hiện nay cũng còn một số khó khăn, hạn chế như: nhận thức về giáo dục ý thức kỷ luật cho sinh viên ở một số cơ sở giáo dục đại học chưa được coi trọng, còn tập trung về truyền thụ kiến thức chuyên ngành cho sinh viên; việc phát huy giáo dục ý thức kỷ luật cho sinh viên thông qua môn học giáo dục quốc phòng và an ninh chưa được quan tâm đúng mức; đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên chưa nhận thức được tầm quan trọng của việc giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên, chưa tích cực chủ động tham gia giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho người học; điều kiện cơ sở vật chất, phương tiện phục vụ cho giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên cũng còn khó khăn.

Bên cạnh đó, đối tượng người học là sinh viên vừa qua môi trường phổ thông, sống phụ thuộc nhiều vào gia đình, được gia đình quản lý chặt chẽ. Khi bước vào môi trường đại học, xa sự quản lý của gia đình, ảnh hưởng của công nghệ, mạng xã hội làm giảm sự tập trung trong học tập; thiếu động lực học tập do chưa xác định rõ mục tiêu hoặc không hứng thú với ngành học; bị ảnh hưởng bởi môi trường xung quanh, tham gia các hoạt động thiếu lành mạnh, vi phạm nội quy trường học; sự quản lý của nhà trường chưa chặt chẽ...đề này sinh tâm lý tự do, tùy tiện như: đi học không đúng giờ, bỏ tiết, nghỉ học không lý do; không tuân thủ nội quy lớp học và nhà trường (sử dụng điện thoại trong giờ học, nói chuyện riêng, làm việc riêng, không mặc đồng phục khi cần); trì hoãn, không hoàn thành nội dung học theo yêu cầu của giảng viên; thiếu trách nhiệm trong các hoạt động nhóm hoặc tập thể; tham gia các hoạt động ngoại khóa, phong trào mang tính đối phó.

Trên cơ sở thực trạng nêu trên, bài viết đề xuất một số biện pháp nâng cao chất lượng giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên thông qua môn học giáo dục quốc phòng và an

ninh, góp phần xây dựng nguồn nhân lực đáp ứng nhu cầu phát triển đất nước trong giai đoạn mới.

2. Một số biện pháp giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên thông qua môn học giáo dục quốc phòng và an ninh trong bối cảnh mới

2.1. Phát huy vai trò của các cơ sở giáo dục đại học và trách nhiệm của đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên trong giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên thông qua môn học giáo dục quốc phòng và an ninh

Đây là biện pháp có ý nghĩa đặc biệt quan trọng vì nó là cơ sở, là hành lang pháp lý để định hướng mọi hoạt động của sinh viên phải theo một quy định có tính chất thống nhất chung trong toàn bộ tập thể, đơn vị hình thành và phát triển ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên.

Đối với các cơ sở giáo dục đại học, các trung tâm, khoa (bộ môn) giáo dục quốc phòng và an ninh

Tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo công tác giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật, rèn luyện sinh viên khi sinh viên thực hiện học tập môn học giáo dục quốc phòng và an ninh.

Quán triệt, triển khai chặt chẽ, nghiêm túc các văn bản pháp luật như: Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh, Thông tư số 05 về Chương trình giáo dục quốc phòng và an ninh, Thông tư số 18 về Tổ chức dạy học và đánh giá kết quả học tập môn học giáo dục quốc phòng và an ninh; văn bản hướng dẫn của Cơ quan Thường trực Hội đồng Giáo dục quốc phòng và an ninh Trung ương, của Vụ Giáo dục quốc phòng và an ninh, Bộ Giáo dục và Đào tạo... vào công tác giáo dục quốc phòng và an ninh phù hợp với điều kiện thực tiễn của đơn vị, tập trung vào công tác quản lý, giáo dục rèn luyện sinh viên ăn, ở tập trung theo môi trường quân sự.

Ban hành hệ thống các văn bản quy định về công tác quản lý sinh viên khi học môn học giáo dục quốc phòng và an ninh, quy định về khen thưởng và kỷ luật, quy định về tổ chức dạy, học môn học giáo dục quốc phòng và an ninh...

Đối với cán bộ quản lý, giảng viên giáo dục quốc phòng và an ninh

Thường xuyên rèn luyện phương pháp, tác phong trong quản lý, giảng dạy sinh viên, giữ gìn sự chuẩn mực của nhà giáo, mẫu mực về tác phong chính quy của người chỉ huy, luôn trung thực, nghiêm túc trong hoạt động sư phạm. Kết hợp sự nghiêm khắc của tính quân sự với gần gũi, yêu thương người học cũng như sự chân tình, cởi mở, sẵn sàng giúp đỡ sinh viên trên mọi hoạt động. Đồng thời biết giải quyết đúng đắn, hài hòa mối quan hệ với sinh viên trong quá trình quản lý và giảng dạy đảm bảo sự công bằng, khách quan. Thường xuyên đặt và trả lời câu hỏi “khi sinh viên học giáo dục quốc phòng và an ninh mà không rèn luyện kỷ luật, kỹ năng sống cho họ thì ai sẽ làm”.

Chủ động nghiên cứu, nắm chắc các quy định về quản lý sinh viên, tăng cường tuyên truyền, giáo dục cho người học nắm được mục đích, ý nghĩa của việc giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật trong giáo dục toàn diện nguồn nhân lực cho đất nước bước vào kỷ nguyên mới. Phổ

biến đầy đủ những quy định về quyền lợi, trách nhiệm, nghĩa vụ sinh viên cần phải thực hiện trong các hoạt động học tập và giữ gìn nề nếp trong nhà trường; quy định đối với những hành vi sinh viên không được làm trong các hoạt động, học tập; những hình thức xử lý vi phạm đối với sinh viên có hành vi vi phạm nội quy, quy định.

Tổ chức quản lý và duy trì sinh viên chấp hành nghiêm chỉnh các quy định của nhà trường và cấp trên, chấp hành chế độ nề nếp sinh hoạt, học tập, chế độ ngày, tuần. Tổ chức cho sinh viên viết bản cam kết không vi phạm các quy định, kỷ luật, pháp luật khi học tập trong nhà trường nói chung và khi học môn học giáo dục quốc phòng và an ninh nói riêng. Kịp thời động viên tập thể, cá nhân tự giác chấp hành nghiêm kỷ luật, quy định và xử lý nghiêm những cá nhân, tập thể vi phạm kỷ luật, chế độ nề nếp...

2.2. Xây dựng ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên thông qua các hoạt động học tập, sinh hoạt của sinh viên

Đây là nhóm biện pháp rất quan trọng, tác động trực tiếp đến ý thức chấp hành kỷ luật của sinh viên, trang bị cho họ nhân sinh quan phù hợp với chuẩn mực đạo đức nói chung và kỷ luật nói riêng. Từ đó, nó sẽ là hành lang để dẫn đến những hành vi phù hợp với yêu cầu, chuẩn mực.

Thông qua thực hiện chế độ ngày, tuần và thực hiện chế độ nề nếp chính quy, trật tự nội vụ vệ sinh trong đơn vị để giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên

Cán bộ quản lý, giảng viên giáo dục quốc phòng và an ninh tổ chức duy trì sinh viên thực hiện chế độ ngày, tuần, chế độ nề nếp chính quy, trật tự nội vụ vệ sinh, kết hợp giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên. Yêu cầu của các hoạt động này là cán bộ quản lý và giảng viên phải thực hiện triệt để triết lý “lấy người học làm trung tâm”, là người định hướng, hỗ trợ, hướng dẫn, kiểm tra, đánh giá sinh viên, là “điểm tựa” để sinh viên phát huy tính tự giác, chủ động với việc học tập, rèn luyện của mình và từ đó phát huy thái độ, động cơ đúng đắn trong học tập, rèn luyện, chấp hành chế độ.

Trước hết, đối với sinh viên mới bắt đầu vào nhập môn học giáo dục quốc phòng và an ninh, giảng viên cần giới thiệu cho sinh viên biết về quang cảnh nhà trường, các nội quy của nhà trường, của đơn vị, những yêu cầu, nhiệm vụ học tập, những quy định chung về hoạt động giáo dục khác trong nhà trường... Tiếp theo, trên cơ sở những vấn đề chung về kỷ luật, cán bộ quản lý, giảng viên cần xây dựng nội quy, yêu cầu chung trong các hoạt động của các cá nhân, tiểu đội, trung đội, đại đội với những yêu cầu cụ thể, rõ ràng trong từng chế độ nề nếp, từng nội dung hoạt động, học tập khi ăn, ở tập trung. Ví dụ: yêu cầu đối với hoạt động học trên lớp như: sinh viên phải tham gia đầy đủ các buổi lên lớp, thời gian vào giờ học, buổi sáng (chiều) bắt đầu từ mấy giờ, thời gian nghỉ giữa giờ và thời gian kết thúc buổi học là mấy giờ; sinh viên phải tập trung chú ý nghe giảng, xung phong phát biểu xây dựng bài, không làm việc riêng, giữ trật tự trong giờ học, thực hiện tốt các yêu cầu của giảng viên, làm bài tập về nhà đầy đủ, chấp hành nghiêm các quy định trong kiểm tra, thi...

Thông qua các hoạt động ngoại khóa để giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên

Giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên không chỉ thực hiện trong việc chấp hành chế độ, hay những giờ học mà cần giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên những hoạt động ngoài giờ lên lớp, hoạt động ngoại khóa.

Thông qua các hoạt động ngoại khóa để nâng cao sự hiểu biết, đời sống tinh thần, sức khỏe và tăng cường tính đoàn kết trong sinh viên trong đợt học, khóa học. Vì vậy, khi tổ chức giáo dục quốc phòng và an ninh cho sinh viên ở các cơ sở giáo dục đại học, cần xây dựng chương trình hoạt động ngoại khóa với mục đích cụ thể, trình tự tiến hành, có quy định chặt chẽ và kế hoạch tổ chức chu đáo điều đó làm cho sinh viên ham thích, không ngừng sáng tạo với những nội dung và phương thức hoạt động mới.

Cán bộ quản lý, giảng viên khi tổ chức các hoạt động ngoại khóa cho sinh viên cũng phải phổ biến và duy trì các yêu cầu về kỷ luật như đảm bảo thời gian tham gia, thái độ trong khi tham gia, không được đến muộn, bỏ về sớm, phục tùng sự hướng dẫn của người tổ chức, của cán bộ phụ trách (trọng tài).

Sau mỗi hoạt động ngoại khóa, sau mỗi khóa học cần tổ chức rút kinh nghiệm và biểu dương, khen ngợi khích lệ những cá nhân, tập thể đạt kết quả tốt, gương mẫu trong chấp hành kỷ luật. Bên cạnh đó, với những cá nhân, tập thể có kết quả thấp hoặc vi phạm quy định, kỷ luật cần được phê bình, nhắc nhở kịp thời.

2.3. Xây dựng ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên thông qua rèn luyện thói quen chấp hành kỷ luật

Đây là biện pháp nhằm hình thành hành vi thói quen chấp hành nghiêm túc, tự giác những yêu cầu kỷ luật trong các hoạt động học tập, sinh hoạt của người sinh viên thông qua học tập môn học giáo dục quốc phòng và an ninh.

Để rèn luyện thói quen chấp hành kỷ luật cho sinh viên, đòi hỏi người cán bộ quản lý, giảng viên phải tổ chức duy trì chặt chẽ các chế độ nề nếp ngày, tuần cho sinh viên trong quá trình học tập môn học giáo dục quốc phòng và an ninh, để hình thành thói quen lối sống có nề nếp hàng ngày, nhằm phát huy tính tích cực, chủ động của mỗi sinh viên, giúp cho việc tiếp thu nội dung giáo dục kỷ luật của sinh viên được diễn ra một cách tự giác, đồng thời làm cho quá trình này trở thành quá trình tự giáo dục của mỗi sinh viên, qua đó hình thành ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên.

2.4. Phát huy môi trường tập thể trong tổ chức học tập môn học giáo dục quốc phòng và an ninh để giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên

Môi trường tập thể rất quan trọng, là điều kiện, là phương tiện giúp sinh viên hình thành ý thức tổ chức kỷ luật và phát triển ý thức tổ chức kỷ luật.

Khi sinh viên học thực hiện học tập môn học giáo dục quốc phòng và an ninh, các cơ sở giáo dục phải tổ chức biên chế sinh viên thành các tiểu đội, trung đội, đại đội để tăng

cường công tác quản lý, giáo dục, rèn luyện sinh viên và đây cũng chính là môi trường tập thể để sinh viên được học tập, rèn luyện, trải nghiệm theo môi trường quân sự. Môi trường tập thể sẽ giúp sinh viên khắc phục những thói quen chưa tốt, hòa mình vào môi trường tập thể.

Tổ chức các buổi sinh hoạt tập thể theo chế độ ngày, tuần cấp tiểu đội, trung đội, đại đội, nhằm đánh giá đúng, chính xác những việc đã làm được, những việc chưa làm được của sinh viên trong thực hiện nề nếp, yêu cầu kỷ luật trong các hoạt động của sinh viên trong từng ngày, từng tuần..., tiến hành đánh giá theo tiêu chí đã xác định, chỉ rõ những nguyên nhân, những ưu điểm, nhược điểm. Trên cơ sở đó, cán bộ quản lý, giảng viên kịp thời khen thưởng, động viên những cá nhân, tập thể đoàn kết, chấp hành nghiêm kỷ luật và xử lý nghiêm những cá nhân, tập thể chấp hành chưa nghiêm với quan điểm “lấy tập thể rèn cá nhân, lấy cá nhân rèn tập thể”. Quá trình khen thưởng, kỷ luật, xử lý phải vi phạm của sinh viên phải công bằng, khách quan, nghiêm minh.

Trong giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên cần khai thác và sử dụng dư luận tập thể lành mạnh, tích cực là nguồn động viên, khích lệ đối với những hành vi kỷ luật tự giác và là cơ sở để điều chỉnh những hành vi vi phạm kỷ luật của sinh viên.

3. Kết luận

Trên cơ sở nghiên cứu, khảo sát đánh giá về thực trạng ý thức tổ chức kỷ luật của sinh viên trong các cơ sở giáo dục đại học và vai trò của giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho nguồn nhân lực cho đất nước trong bối cảnh mới. Bài báo khoa học đã chỉ ra được mối liên hệ cần thiết giữa việc giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật thông qua môn học giáo dục quốc phòng và an ninh. Báo cáo khoa học cũng đã đề xuất một số biện pháp như: giáo dục thông qua phát huy vai trò, trách nhiệm của đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên, thông qua thực hiện chế độ ngày, tuần và thực hiện chế độ nề nếp chính quy, duy trì trật tự nội vụ vệ sinh trong đơn vị, thông qua các hoạt động ngoại khóa, phát huy môi trường tập thể, tăng cường đảm bảo cơ sở vật chất....., để giáo dục ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên thông qua môn học giáo dục quốc phòng và an ninh, góp phần đào tạo toàn diện nguồn nhân lực đáp ứng được nhu cầu phát triển đất nước trong giai đoạn mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Thông tư Quy định về tổ chức giảng dạy và đánh giá kết quả học tập môn học GDQP&AN trong các cơ sở giáo dục đại học*;
2. Bộ Giáo dục & Đào tạo, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, Bộ Quốc phòng, Bộ Công an, Bộ Nội vụ, Bộ Tài chính (2015), *Thông tư liên tịch số 15/2015/TTLT, Quy định chế độ chính sách cán bộ quản lý, giáo viên, giảng viên GDQP&AN*;
3. Vũ Quang Hải (2009), *Nghiên cứu qui trình tổ chức giáo dục kỷ luật cho học viên trong nhà trường quân đội*, Luận án tiến sĩ giáo dục học. H.
4. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2013), *Luật số 30/2013/QH13, Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh*;